

Izhaja vsako drugo
soboto. ☼ Naročnina
mesečno 1 dinar. ☼

NAŠA MOČ

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Ljubljani,
Stari trg šte. 2/I.

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva.

Štev. 1.

Ljubljana, dne 28. januarja 1922.

Leto 16.

Poročilo.

Da dobi delavstvo svoj poljuden, domač dnevnik, to je bila že davna želja nas vseh. Tembolj je postal tak list potreben, ko je Jugoslovanska strokovna zveza ustavila svojim članom četrtkovno izdajo »Novega časa«, ker pač ni šlo, za tako nizke prispevke dajati članom še brezplačen teden.

Zato je načelstvo Jugoslovanske strokovne zveze sklenilo, da prične izhajati štirinajstdnevnik, ki naj člani zanj pri mesečni članarini doplačajo še štiri krone in ga dobivajo kot svoje glasilo. Sicer vemo, da bodo nekateri, posebno viničarji in kmetijski delavci, prav težko zmogli teh štirih kron na mesec; tem pa svetujemo, naj se po dva ali po štiri skupaj naročijo na en list. Ravno tem, ki najtežje zmorejo naročnino, je list najbolj potreben, da jih pouči in dvigne njihovo zavest, vzbudi njihovo moč, da si izvojujejo življenjsko pravico.

List je začel skromno. V mali obliki komaj vsakih 14 dni. Prepričani pa smo, da ga bo delavstvo z veseljem sprejelo, z navdušenjem širilo in čimbolj bo list razširjen, tim večji bo, izhajal bo vsak teden, ne da bi se mu naročnina zvišala.

Kakor je namenjen industrijskemu proletarijatu, tako bo v odlični meri zastopal interese posebno viničarjev in kmetijskih delavcev, ki so danes najbednejši med bednimi. Zato je naša posebna želja, da se list razširi prav posebno po Štajerskem, kjer kmetijski delavci in viničarji živijo v prav srednjeveških valpetskih razmerah.

Viničarji in kmetijski delavci! Kakor hoče list zastopati in braniti prav posebno vaše pravice, tako želimo posebno od vas, da se zberete krog njega, da ga naročate in širite.

Da pa bo mogel list biti zanimiv, prosimo, da se organizira v vsakem kraju dopisništvo. Vsak dogodek, vsako krivico zabeležiti in jo nam sporočiti, da jo objavimo.

Tako naj se zbere krog lista vsa armada delovnega ljudstva — vsi oni, ki imate vero v rešilno moč krščanstva; naša armada bo šla za tem, da izsili mesto krščanskih besed — krščanska dejanja.

Kršćanstvo v dejanju.

»Krščanski socializem pomenja prehod iz krščansko-socialne teorije v prakso. Kdor je resnično kristjan, mora biti za slednje, on mora hoteti dejanje!« (Dr. Andrej Gosar: Cilji in pota krščanskega socializma. Socialna misel št. 1.)

Kršćanstvo ne postavlja nobenega brezpogojno, oziroma večno veljavnega družabnega reda, pač pa daje za vsak čas in vsake razmere določne načelne smeri tudi za ureditev gospodarskega reda, da kolikor mogoče odgovarja idealu kraljestva božjega na zemlji.

Kršćanstvo baš ni le čustvo, ki mu udovoljiš, ako vestno opravljaš svoje verske dolžnosti, krščanstvo je životvoren činitelj, ki nalaga posamezniku nujne dolžnosti v vsem javnem in socialnem življenju. Le če razumemo krščanstvo tako, bomo našli v vseh težkih socialnih krizah v njem ono silo, ki zamore ozdraviti tudi te.

V dobi, ko je izkoriščenje po kapitalu doseglo neznosno višino krivice, mora krščanstvo roditi iz sebe razmeram odgovarjajoč socialni nazor.

Povdarjanje načela krščanske ljubezni in pravice ne zadošča; krščanska ljubezen in pravica stavlja kakor do posameznika tako do cele družbe določne zahteve, ki jih zapopadamo v krščanskem socializmu.

Kršćanski socializem je v danih razmerah udejstvenje krščanskih načel. To udejstvenje pa mora hoteti vsak kristjan in se ga ne sme strašiti, tudi če gre proti njegovim materijelnim koristim.

Liberalna miselnost je zastupila tudi krščanske vrste v toliki meri, da se mnogi kristjani od liberalnih materijalistov razlikujejo le po besedah, po dejanjih pa čisto nič več.

S tim večjo vero pa išče delovno ljudstvo svojo rešitev v krščanskih načelih v odločni volji, da se izlijejo v — dejanja.

Dobrotniku človeštva.

Ob Bosporu se dviga spomenik. Mesto, ki nosi slovansko ime Carigrad in turško Štambul, dviga na svojem najprometnejšem kraju obsodbo odpadli Evrope. Tam se namreč dviga r. d. mramornati višini, zroč

na valove morja, kažoč na Evropo in Azijo, spomenik papeža Benedikta XV. z napisom: DOBROTNIKU ČLOVEŠTVA.

Ta mesec 22. januarja ob 6. uri zjutraj je preminul papež Benedikt XV. Samo sedem let je vladal in vendar je že v prvih treh letih tako zaslovel, da so mu dvignili spomenik v mestu, ki je do tega dne načelovalo grškim in mohamedanskim bojem proti Rimu — zaslovel kot veliki oznanjevalec miru in bratstva vseh ljudi in vseh narodov.

Benedikt XV. je zatonil svetu in odhiti k svojemu Stvarniku. Njegovo ime pomeni po naše »blagoslovljen«. Morda bo njegovemu nasledniku dano, da doživi, kar je ta blagi vatikanski vladar dan in noč sejal, da se zberejo narodi še enkrat okrog njega, preden umrjejo.

Delavska zbornica.

Zahtevi delavstva po stanovskem zastopstvu je vlada s svojo uredbo z dne 21. maja m. l. navidez ugodila s tem, da je ustanovila tudi za Slovenijo delavsko zbornico.

Kaj je delavska zbornica?

Delavska zbornica je delavski parlament. Delavci volijo vanjo 50 svojih zastopnikov, ki imajo potem nalogo, staviti tudi vladi zakonske predloge v korist delavstvu ter delavstvo sploh v njegovih težnjah zastopati.

Če bi vlada iskreno želela dobrobit delavstva, bi morala priznati, da so predlogi »Delavske zbornice« zanj obvezni. Tako pa je vlada sicer ustanovila delavsko zbornico, dala ji je pa zgolj značaj posvetovalnega organa brez vsake kompetence.

In ne samo to! Vlada je kar po svoje imenovala 50 zastopnikov, ne da bi se ozirala na želje delavstva. Tako je umevno, da je imenovala kar 26 socialdemokratov in kakih 10 liberalcev, ostale pa je razdelila med narodne socialce itd. Jugoslovanski strokovni zvezi, ki je dokazano najmočnejša delavska organizacija, pa je vlada prepustila samo 6 zastopnikov. Vlada že ve, kdo ji je nevaren in kdo ne!

Jugoslovanska strokovna zveza ima torej 6 zastopnikov in sicer:

Za železničarje Kordin Franc; za rudarje Cviki Avgust; za kovinarje Bregant Janko; za usnarje Majeršič Ivan, za stavbinske delavce Jeriha Franc; za tobačno delavstvo Simončič Ivanka.

Dne 8. t. m. se je vršila prva seja delavske zbornice. Ta prva seja je tudi pokazala, da ta delavska zbornica ni to, kar hočejo imeti v nji delavci. Socialdemokratje, ki imajo po vladini milosti v znak zahvale za njihovo lojalno podporo sedanji kapitalistični vladi večino v zbornici, so pokazali, da jim ne gre za delo v korist delavstva, nego smatrajo zbornico le za sredstvo, nanovo naloviti nerazsodne delavske mase v svoje organizacije. Zato se na seji tudi ni mnogo govorilo o delovnem programu; najvišja skrb so bile dnevne. Tako so ti zastopniki proletarcev srečno sklenili, da si bodo plačali 200 kron dnevnic in vožnjo v II. razredu. Ko bi te vožnje v II. razredu ne morali plačevati delavci, ki jim bo naložen poseben prispevek za zbornico, jim nihče ne bi zameril.

Mi od take delavske zbornice, ki jo je sestavila liberalna vlada, ne pričakujemo ničesar, ker vemo, da bo izgledala delavska zbornica popolnoma drugače, ko bodo v nji izvoljeni zastopniki delavstva.

Kako je po svetu?

Avstrija. V Avstriji je bila notranje-politična kriza, ker se je vsenemška stranka odločno uprla zasnovanemu češko-avstrijskemu sporazumu. Za sporazum so kršč. socialci in socialdemokratje. — Dunajski Slovani so se združili v svoji organizaciji »Slovanski svet«. — Dne 16. januarja se je sestala v Gradcu prometna konferenca nasledstvenih držav. Zastopane so: Jugoslavija, Avstrija, Italija, Češkoslovaška, Madžarska in Poljska. Konferenca ima olajšati promet med zastopanimi državami.

Nemčija. Dne 15. t. m. so zborovali delegatje velike nemške krščanske stranke. Nemška krščanska stranka je ob tej priliki povdarjala ponovno, da stoji za osemurni delavnik in dosledno temu tirja priznanje dolžnosti dela za vsakega delazmožnega. Zborovanje je pokazalo silo nemške kršč. stranke, ki dela skupno z drugimi delavskimi strankami za povzdigo naroda in države. — Nemčija ne zmore velikanskih odškodninskih terjatev, ki jih ima plačevati ententi. Zato ji je reparacijska komisija v Cannesu dovolila začasní odlok.

Francija. Vsled svojega popustljivega stališča do Nemčije je moral odstopiti ministrski predsednik Briand. Ministrsko predsedstvo je prevzel neizprosni sovražnik Nemčije Poincaré. Na račun ljudstva se hoče torej še dalje netiti sovraštvo med narodi, žejnimi miru.

Italija. V Julijski Benečiji so se vršile te dni občinske volitve. Značilno je, da se je izkazal slovenski živelj tam najbolj žilavo, kjer je bilo malo ali nič naprednjaštva.

Rusija. V Rusiji vlada v gubernijah Samara in Saratov strašna lakota. Sicer to ni nič čudnega, ker je v teh krajih tudi poprej mnogokrat vladala lakota. Zapadni kapitalisti to seve po svoje izkoriščajo. V omenjenih gubernijah se mude razne antantne komisije, da pomagajo gladujočim. Če delajo res iz gole krščanske ljubezni, ne vemo.

Irski se je po dolgih stoletnih bojih osamosvojila in je Angleška morala priznati njeno svobodo.

Papež Benedikt XV. je dne 22. t. m. ob 6. uri zjutraj umrl.

Zita, bivša cesarica, je zopet priromala z Madeire, kjer mora s Karlom bivati, v Evropo. Baje je hotela na Madžarsko, da sebe proklamira za regentinjo, sina Otona pa za kralja. Pa so jo srečno spravili zopet h Karlu.

Konferenca v Genovi. V Genovi se zbirajo delegati vseh držav, da rešijo pereča svetovna vprašanja. Na dnevnem redu imajo: posvetovanje o možnosti iztirjanja vojnih odškodnin posebno Nemčije; ustalitev evropskega miru; vprašanje garancij, da se izvrše mirovni dogovori; finančno vprašanje; gospodarska in trgovska vprašanja; olajšanje uvoza in izvoza itd. Za Ameriko se še ne ve, če se bo konference udeležila. Zanimivo pa je, da je povabljen tudi Rusija.

Kdor more, naj si naroči naš delavski dnevnik »Novi čas«. Naroči ga pri upravi »Novega časa«, Kopitarjeva ulica 6. — Ljubljana.

Kaj pa doma?

Parlament. Narodna skupščina nadaljuje svoje klavne seje. Vrší se debata o izjavi, ki jo je vlada podala ob svojem nastopu. Vladne stranke sicer same že uvidevajo, da so jo popolnoma zavozile, pa vendar še niso voljne, prepustiti odločitve ljudstvu ter mu dati priliko, da si izvoli nove zastopnike. Najbolj pereče je danes hrvatsko vprašanje. Hrvati se nikakor nočejo sprijazniti z uvedenim in nameranim centralizmom, temveč zahtevajo še bolj odločno in še večjo samostojnost kot mi Slovenci. Zato si vlada tudi ne upa izvesti po ustavi določene razdelitve v 26 oblasti; ta razdelitev, po kateri bi razkosali Slovenjo na 3 kose, bi morala po ustavní določbi biti izvedena že do 28. t. m. Treznejši močje v vladnih strankah pa se sami upirajo temu, tako da obstoja resna nevarnost, da bo celo med vladne državotvorne stranke prišel »prevraten« duh.

Kralj Aleksander I. se je zaročil z drugo hčerko romunskega kralja Ferdinanda, s kraljicino Marijolo po naše Maričko. Poroka in kronanje kraljevskega para bo o veliki noči.

Prometna mizerija je taka, da je minister saobračaja bil že primoran, stopiti pred parlament in povedati, da je — zavozil. Seve, denarja je spet treba! Vprašamo: Kje pa je tisto posojilo, vnanje in notranje, ki ga je najela slavna vlada za izboljšanje prometnih sredstev?!

1200 vagonov služi železničarjem v Jugoslaviji za stanovanja. Železniški minister sam priznava, da bi država zaslužila pri teh vagonih, ako bi jih dala v promet, letno 160 milijonov kron. Ali bi ne bilo pametneje, za ta denar zidati železničarjem stanovanja, vagona pa izročiti njihovu namenu?

Za socializacijo trboveljskih premogovnikov. Na seji dne 21. t. m. je narodna skupščina razpravljala o razmerah v Trboveljskih premogovnikih. Pri tej priliki je poslanec dr. Gosar ostro žigosal postopanje Trboveljske družbe pri odtrgavanju dohodninskega davka. Naglasil pa je, da se razmere nikdar ne bodo mogle za rudarje pravično urediti, če se premogovnik ne socializira. Konsument, producent in država naj prevzamejo premogovnik — potem bo prišel delavec-producent šele do svojih pravic.

Ministrske plače. Minister v naši državi, neglede še na druge ugodnosti pri vožnji, posebnih cigaretah, ki jih zanje nalašč izdeluje tovarne, in še mnogih drugih dobrot, o katerih se nam še sanjati ne zna, ima samo redne plače dnevno 1880 K, to je 56.400 K mesečno. Če je pa tako srečen, da je eno leto minister, dobiva celo življenje plačo državnega svetnika; bo tudi v dveh dneh toliko, kot delavec na mesec. Pa ne samo to! Ko umre, dobi cela njegova familija še bogato penzijo. — Ministri so sami pri sebi že rešili socialno vprašanje.

»Sparat« mislijo. Država že ječi pod velikanskimi izdatki. Zato je vlada sklenila, znižati število uradništva. Iz ministrstva za socialno politiko je že bila odpuščena množica uradnikov; isto se pripravlja v drugih ministrstvih. Dokaz, da je bilo doslej mnogo preveč uradnikov, ki so bili le zato, da so pač sedeli pri državnih jasliah.

Naš militarizem. Naša vojska šteje 6339 aktiv. častnikov, ki dobivajo letno 95.909.504 kron plače, vojaški uradniki pa dobijo 5 milijonov na leto. Med aktivnimi častniki imamo dva vojvoda, 24 generalov, 424 polkovnikov, 462 podpolkovnikov, 1097 majorjev, 861 kapetanov I. kl., 1176 kapetanov II. kl., 815 poročnikov in 1537 podporočnikov. Koliko pa še stane naših 200.000 vojakov, hrana, stanovanje, obleka, orožje itd., naj premisli vsak sam, če se ne boji, da bi mu tako premišljevanje glavo razneslo.

Nova bolezen. V Ljubljani se je pojavila pri moških kadilcih nova kožna bolezen, ki jo povzročajo škatljice od vžigalic, fabrikat tvornice v Osijeku.

Petdinarski bankovci. Vse državne blagajne morajo sprejemati petdinarske bankovce. Kjer bi to odklonili, naj se javi finančni delegaciji v Ljubljani.

Povodom papeževe smrti so na javnih in cerkvenih poslopih razobešene črne zastave.

Narod pijancev! Kje? — Človeka je sram, ko mu uradne številke izsilijo priznanje: mi Slovenci smo taki. Saj uradna statistika kaže, da smo zapili Slovenci v preteklem letu za 1 in pol milijarde alkoholnih pijač, t. j. na vsako osebo 49 litrov v vrednosti 1312 K. To je strašna obsodba za nas. Pijančevanje, razuzdanost, plesi, veselice, pijača in ženske — na drugi strani pa lačna beda: ali tak narod ne gre v smrt?! Nas vseh dolžnost je, da zastavimo pot alkoholu in razuzdanosti in rešimo narod pogube.

Naš denar. En dolar je vreden 303 naših kron, ena avstrijska króna 5 naših vinarjev, ena lira pa 11—12 naših kron. Za en 20 kronski zlatnik dobiš 950 kron.

»SOCIALNA MISEL«, mesečna revija, urejata dr. Andrej Gosar in Fran Terseglav. Prva številka je izšla 15. januarja. Članek dr. Gosarja in članek Terseglava — kažeta pot v novo dobo, ven iz krščanskega modrovanja v krščanska dejanja. Ostala vsebina je zelo aktualna in zanimiva. — Nujno pozivamo vse tovariše, ki se pečajo s kulturnimi in socialnimi vprašanji, da si revijo naroče. Revija je pisana tako, da jo bo lahko vsak razumel. Naroča se pri Ničmanu, prodajalna K. T. D. v Ljubljani, Kopitarjeva ulica. Na leto stane 100 kron.

Iz organizacij.

Preustroj Jugoslovanske strokovne zveze. Po novih pravilih, ki jih je ministrstvo že potrdilo, je Jugoslovanska strokovna zveza organizacija strokovnih zvez. Do aprila se morajo za vse posamezne stroke osnovati samostojne strokovne zveze, ki bodo poslovale avtonomno, imele svojo blagajno in svoje tajništvo. Te zveze bodo sledeče: »Prometna zveza« (za železničarje), »Strokovna zveza tovarniškega delavstva« (kovinarji, usnjariji, predilničarji, kemični delavci, papirničarji, sploh tovarniški delavci), »Strokovna zveza kmetijskih delavcev in viničarjev«, »Strokovna zveza lesnih in stavbinskih delavcev«, »Strokovna zveza sezonskih in domačih delavcev (slamnikarji sitarji in rešetarji, čipkarice)«, »Strokovna zveza rudarjev«, »Strokovna zveza zasebnih uslužbencev« (vsi, ki niso v kaki navedenih zvez), »Strokovna zveza tobačnega delavstva« in »Poselska zveza«. Načelstvo Jugoslovanske strokovne zveze je tudi že določilo posamezne tajnike, ki bodo pripravljali organizacijo teh samostojnih zvez, da se osnujejo v določenem roku. Po tem sklepu bo tov. Avgust Cvikelj osnoval »Strokovno zvezo tovarniškega delavstva« in »Poselsko zvezo«, tov. Ivan Gajšek »Strokovno zvezo lesnih in stavbinskih delavcev«, »Strokovno zvezo sezonskih in domačih delavcev« ter »Strokovno zvezo zasebnih uslužbencev«; tov. Jože Stabej »Strokovno zvezo kmetijskih delavcev in viničarjev«, tov. Jernejčič Franc »Strokovno zvezo tobačnega delavstva«. »Strokovna zveza rudarjev« bo nastavila svojega tajnika rudarja, enako »Prometna zveza«. — Vse te zveze bodo kot take včlanjene v Jugoslovanski strokovni zvezi. Podrobneje poročamo še v okrožnicah.

Diskusijski večeri se vršijo vsak četrtek v zadnji sobi konsumove kleti. Pričetek ob pol 8. uri. Prihodnji četrtek predava dr. Kulovec. — Udeležba je bila doslej zelo povoljna; čudimo se le, da so bili najbolj marljivi udeleženci — novinci v naši organizaciji, stari člani pa so raje sedeli v prvi sobi konsumove kleti...

Občni zbor ljubljanskega okrožja JSZ. V nedeljo, dne 15. januarja se je vršil občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze za Ljubljano. Kljub dvakratnemu vabilu v »Novem času« in posebnim vabilom na odbore se občnega zbora niso udeležile prav vse skupine. Radovedni smo, koliko se ti odbori zanimajo za svoje skupine. Tovariši, tako ne bomo zmagali! Stopimo na plan z veseljem, delajmo neumorno, negujmo življenje v svojih skupinah in skrbimo, da enkrat zmago-slavno triumfira naša misel v celem okrožju Ljubljane, ker šele potem se bodo pokazali sadovi našega truda. Razpršile se bodo kot meglice vse obljube laži socialnih prerokov, kateri slavijo svojo zmago samo vsled naše nedelavnosti in kapitalističnim sesalcem bo vzeta vsa moč nad needinim nastopom svojih delavskih žrtev. S temi mislimi je predsednik otvoril občni zbor, navzoče odbornike in zaupnike skupin najiskrenejše pozdravil in prišel s poročilom o delovanju okrožja v preteklem letu. Iz njegovega poročila posnemamo, da je imelo okrožje veliko lepih načrtov, katere je pa le deloma moglo izvesti. Iz poročil predsednika, tajnika in blagajnika se vidi, da je v prejšnjem odboru res živela de-

lavnost. Poročila so bila soglasno odobrena. Pri volitvi odbora je bil sledeči rezultat: Predsednik Žumer Srečko, podpredsednik Rutar Jožef, tajnik Zalesjak Slavko, tajnikov namestnik Kordin Franc, blagajničarica Švelc Anica, revizorja: Kunst Karl, Koblar Lovro, odborniki: Kordin Jožef, Pečar Ludovik, namestniki: Srebot Anica, Rus Franc, Žlebnik Ivan. Pri slučajnostih se je debatiralo o nadaljnjem delu okrožja in sklenilo, da se odbor ljubljanskega okrožja JSZ po svojih članih udeležuje skupinskih sej in nadzira njihovo delovanje ali eventuelno stoji odborom na strani pri njihovem delovanju. Predsednik je zaključil občni zbor s še enkratnim pozivom do novih članov odbora in zaupnikov skupin k res pridnemu, vestnemu in vztrajnemu delu.

Kmetijski delavci in viničarji! Že uvodoma smo povdarili, da smo list prav posebej namenili vam in vaši organizaciji. Skrbite, da se bo razširil kar najbolj mogoče med vami. Na vsakih pet naročenih izvodov dobite en izvod zastoj. Skrbite pa tudi za redne dopise iz vaših krajev, tako da bo list zanimiv in ga bo vsak viničar in kmetijski delavec rad vzel v roke.

Lesni delavci! Vložili smo pravila za »Strokovno zvezo lesnih in stavbinskih delavcev«, ki bodo v kratkem od ministrstva potrjena. Potem skličemo kongres zastopnikov lesnih in stavbinskih delavcev, da se izvoli načelstvo vaše zveze. To bo v kakih šestih tednih. Da ne bo pomote, vam sporočam, da je vam list že s članarino plačan, ker plačujete že s članarino tudi štiri krone za svoje glasilo. Vam torej ni treba še posebej plačevati lista. Prosim, da se nam večkrat oglasite.

Rudarji! Ker se mezdnno vprašanje in toliko drugih prepotrebnih stvari še ni rešilo, vam svetujemo, da stopite v dogovor z vsemi organizacijami in se dogovorite za složen nastop vseh za vaše pravice. Jugoslovanska strokovna zveza bo s svoje strani odločno podpirala tak složen nastop.

Tobačnemu delavstvu. Pošiljamo vam »Našo moč«, ki izhaja mesto četrtkove številke »Novega časa«. Naj si jo vsak delavec, vsaka delavka naroči in odda naročnino (4 K mesečno) pobiralki hkrati s članarino. Če ena sama ne more naročiti lista, naj si ga naroči dve skupaj. Na vsakih pet naročenih izvodov pa bomo pošiljali enega zastoj. Če jih torej skupina naroči, dobi pri vsakih sto naročenih izvodih — dvajset zastoj povrh.

Tobačna tovarna. Jugoslovanska strokovna zveza je poslala na vsa pristojna mesta obširno spomenico, v kateri je podrobno popisana in obrazložena ves položaj delavstva v naši tovarni. Hkrati so stavljene vse zahteve, ki jih ima tobačno delavstvo, t. j. v prvi vrsti uvrstitev v kategorijo državnih uslužbencev, zahteve glede draginjske doklade in temeljne plače, sploh vse, kar je delavstvo po svojih zaupnikih sporočilo Jugoslov. strok. zvezi. Hkrati je Jugoslov. strok. zveza poslala spomenico Jugoslovanskemu klubu v Beograd, da jo bodo naši poslanci zagovarjali na merodajnih mestih.

Prometna zveza je v »Novem času« z dne 26. t. m. priporočila svojim članom skupno glasilo Jugoslovanske strokovne zveze. Zato pošiljamo današnjo številko vsem članom »Prometne zveze« na ogled, da se pre-

pričajo o smeri in vsebini lista. Če bi člani »Prometne zveze« bili voljni, sprejeti »Našo moč« tudi za svoje glasilo, bi skrbeli za povečanje in tedensko izdajanje tako da bi imeli tudi tovariši-železničarji prostora dovolj v našem listu. Naše mnenje je, da bi skupni delavski stvari mnogo koristilo, če imajo vsi posamezni stanovi en skupen list, ker se tako najbolj spoznava, podpirajo in naučijo delati v stanovski vzajemnosti.

Velenje. Tukaj se je v nedeljo, dne 22. t. m. vršil dobro obiskan shod, na katerem je govoril rudar iz Trbovelj tov. Keše.

Laško. V nedeljo, dne 22. t. m. se je tukaj vršil nepričakovano dobro obiskan shod »Strokovne zveze rudarjev«, ki nam je bil dokaz, da se rudarji z zaupanjem oklepajo svoje organizacije in da se vedno bolj zavedajo, kako so jih dosedaj vodili za nos razni brezvestni ljudje, ki so zatajili svojo vero in s tem svoje poštenje. Mnogo pa jih je še tukaj med nami, kateri se radi razočarajo, katera so doživeli pri soc. dem., ne dajo organizirati, kakor pravijo, od nikogar več. Tako so prizadeti zakrivali zločin nad delavstvom, kateri se bo, kadar se delavstvo popolnoma zave, nad krivci kruto maščeval; ker danes je med delavstvom nujna potreba močne organizacije.

Rajhenburg. Na zadnjem občnem zboru »Strokovne zveze rudarjev« se je izvolil naslednji odbor: Hlastan Martin, predsednik; Saši Marko, tajnik; Krajnc Ivan, blagajnik; Dacar Ivan in Božič Jožef, odborniki; Seher Martin, Črnuš Franc, Kozole Franc, Potisk Pavel, Primožič Mihael in Bitanc Leopold, zaupniki. Upamo, da bo vestno vršil svojo nalogo v tej važni naši poziciji.

Predavanje »Poselske zveze«. V nedeljo, dne 29. t. m. se vrši predavanje za članice »Poselske zveze«. Začetek ob pol 5. uri popoldne v dvorani Rokodelskega doma. Vabi se tem potom k obilni udeležbi poleg članic tudi ostale služkinje. Na svidenje v nedeljo! — Tajništvo.

Iz Tržiča. Preteklo nedeljo, dne 22. januarja bi se moral vršiti občni zbor skupine JSZ v Tržiču v Našem domu. Ker se pa občni zbor ni mogel vršiti, zato se je pa vršil le sestanek članov, na katerem se je povdarjalo važnost organizacije, važnost časopisja, ozir. strokovnega glasnika, kateri bo začel izhajati kot štirinajstdnevnik, in pa da se mora naša mladina več zanimati za organizatorično delo. Mladina posebno naj bi se udeleževala predavanj, katera se vrše vsak ponedeljek zvečer ob 8. uri. — Zadnji čas je dobilo usnjarsko delavstvo nekoliko zvišano mezdo. Ta povisek pa še nikakor ne odgovarja draginji, katera je za mnogo več odstotkov narasla, kakor so se pa zvišale delavske plače. V predilnici je delavstvo izredno slabo plačano.

Dopisi.

PREVALJE.

Slišimo, da se povrne k nam za kaplana preč. g. Zupan. Delavci se njegovega prihoda iskreno veselimo in trdnem upanju, da najdemo v njem zopet prejšnjega vnetega našega organizatorja.

KONJICE.

Velik del tukajšnjega delavstva je zaposlenega v tovarni usnja. Tukaj je svoječasno imela soc. demokracija močno postojanko. Zadnji veliki hrup je zagnala pri zadnjih volitvah, nakar je pa

začela razpadati. Vzroki so tukaj vsem znani; delavstvo je izgubilo vse zaupanje v to organizacijo. Da pa je organizacija, sloga in skupni nastop delavstva nujna potreba današnjega časa, vemo dobro vsi. Naše delavstvo se bo sklenilo okrog Jugoslovanske strokovne zveze, katere ni klonila v najhujših časih terorju nasprotnikov.

STORE.

Naša delavska čitalnica se lepo razvija. Z veseljem opažamo, da se iste poslužuje predvsem mladina. Delavski pevski in tamburaški zbor sta v najlepšem razvoju ter pridobivata vedno več prijateljev in ugleda med Štajerci in delavstvom. V kratkem priredi mladeniška in dekliška zveza igro. Kdor je poznal Store poprej, vidi sedaj, odkar deluje tukaj Jugoslovanska strokovna zveza, velik preobrat.

TEHARJE.

Na Sveti večer m. l. je prvič razsvetlila našo farno cerkev električna luč v veliko veselje Teharčanov. V kratkem bo iste deležna cela naša okolica. Tok je napeljala tukajšnja tovarna stolov, kateri se obeta lepa bodočnost in razvoj. Želimo samo, da bi podjetje, kakor je razumelo potrebe teharske okolice, razumelo tudi potrebe delavstva in spoznalo naš položaj.

IZ ZAGORJA OB SAVI.

Kako nadležno je delavstvo g. ravnatelju Bauerju, je pokazal isti s tem, da je zabranil v bodoče vsak dostop. Igrati hoče vlogi indijskega kneza, pred katerim se vse klanja in pada v prah. Trop pisave mu streže in čaka njegovih migljajev. Oni pa, zavoljo katerih je ta gospod tu, naj se ne drznejo več priti pred obraz njegove visokosti. Kajti prošnji in opravičenih pritožb ne sliši ta vehementni gospod rad. Za te delavske težnje, ali po g. Bauerju »kaprice«, je poblastil podrejene obratovodje. Kdor ima kaj, naj živi v nadi, da gotovo ne bo uslišan, ako izreče pri zadevi končno besedo g. ravnatelj. Čudni ste, g. Bauer, čutili ste se omadeževane, ako ste prišli v stik z delavcem in nad vse velikodušno, ako ste privoščili besedo trpinu, ki igra vlogo podrejenega kakor Vi. Verjemite, da Vas delavstvo ne pozabi, kajti besede, kot »marš ven!«, ki ste jih Vi napravili istemu rabili, so mu nezacepljene rane, pri Vas pa kažejo veliko pomanjkljivost izobrazbe. Pričakujemo od Vas več umevanja in sreča za delavstvo!

Rudar.

LISTEK.

Testament.

Malenkost. — Spisal A. Remec.

Gospa Gnidovec je umrla.

Nihče ni jokal po njej, saj je bila že štirinajstdeset let stara in že tri leta bolna. Nihče ni jokal, samo njena služabnica Pepca, ki jo je stregla vso bolezen in bila njena zvesta krščenca že petnajst let, jo je pogrešala.

Nikogar ni več bilo, ki bi vzdihoval in vsako uro klical: »Pepca, oh, obrnite me! Vsa stran me že boli. Pepca, obliže mi pripravite iz ženofa in hrena in mi jih privežite na podplate! Kri mi sili v glavo. Oh, zadušilo me bo! Pepca, berite mi iz »Dušne pašec« tolažbo za bolnike! Pepca, k oknu pomaknite posteljo, da bom videla košček neba!«

Pepca, Pepca, vsako uro že tri leta. Tudi prej gospa Gnidovec ni bila kaj zdrava in Pepca ni imela počitka ne podnevi ne ponoči.

Zdaj je bilo vse tiho.

Gospa Gnidovec je ležala v črni obleki na parah v svoji sobi, včasih je kdo prišel, jo pokropil in zmolił očenaš in se pomenil s Pepco, ki je bdela pri mrliču in še zdaj čakala, da jo pokliče: »Pepca, očenaš zmoliite zame!«

Pepca je svojo rajno gospodinjo hvalila vsakomur, ki je govoril o njej.

»Dobra gospa je bila, Bog ji daj večni mir in pokoj! Veliko je pretrpela v svoji bolezni...«

Ko so jo pokopali, je bila Pepca edina, ki je ob grobu jokala.

Tisti dan po pogrebu je že prišel v stanovanje Gnidovec gospa notar s svojim zapisničarjem in z nečakom umrle gospe, mladim doktorjem Feliksom, kakor ga je nazivala dobra teta, ki jo je vsak mesec enkrat obiskal.

»Kje je testament?« je vprašal gospod notar. Pepca je odprla predalnik in izmed molitvenih knjižic vzela zalepljeno pismo in ga z veliko spoštljivostjo izročila notarju.

»V pisarni na sodnji ga slovesno odpremo!« je dejal notar in začelo se je popisovanje zapuščine.

Pepca je obrisala tri stole in gospodje so sli k mizi. Pisali so in inventarili do mraka.

Ko so končali in se pripravljali, da odidejo, je doktor Feliks dejal notarju: »Pravzaprav mislim, bi bilo treba vse zapečatiti.«

»Ako zahtevate, storim to...« je skomizgnil z rameni notar.

Tedaj se je oglašila Pepca, ki je ves čas sedela v kuhinji in ta hip prinesla gospodom luč na mizo: »Rajna gospa je dejala, da zapusti vse pohištvo in perilo meni, ki sem ji zvesto stregla... Nič ne bom vzela ali skrila...«

»Zapečatite sobe!« je dejal mrzlo doktor Feliks. »Kuharica lahko spi v kuhinji.«

Zapisnikar je pomagal Pepci prenesti posteljo iz sobe v kuhinjo. Svoj kovčeg je prinesla sama iz gospejine sobe.

Ko so gospodje odšli, je sela Pepca na posteljo in začela jokati. Na ključavnicah so viseli papirji z notarjevimi pečati, za njimi pa so ležale v temi tri sobe, ki je bilo v njih petnajst let dela in tri leta izmed teh angelske potrpežljivosti krščenca Pepce.

»Uboga gospa, ko bi to vedela! Kako so me pregnali in mi hočejo vzeti vse, kar mi je ona dala!« je jokala Pepca.

Molila je za gospo in se polagoma potolažila.

Saj je v testamentu vse zapisano. Na zadnjo uro mi je gospa povedala in rekla: — Pepca, ne bodi žalostna, vse tri sobe sem Ti zapisala. Ko umrjem, boš Ti gospodom kuhala in jih imela na stanovanju. Res Ti nisem plačala na mesec več kakor po petnajst kron, a jaz sem tako zapisala, da Ti ne bo treba drugam...«

Pepca je pregledala tisti večer svojo hranilno knjižico in videla, da je njen prihranek znašal 900 kron in neke vinarje. Preštela je še svoj denar in videla, da bo še za eno sveto mašo.

In je sklenila, da plača drugo jutro mašo za blago gospo, ki jo je v testamentu tako bogato obdarila in je še po smrti gotovo ni pozabila.

— Danes misli doktor Feliks, da sme z menoj pometati. Jutri bo mislil drugače. Saj mu ničesar ne gre. Še ob smrti ni bil pri teti...

S to mislijo je zaspala.

* * *

Čez tri tedne, ko se je Pepca že navadila samevanja v kuhinji in čakala dan za dnem, kdaj jo pokličejo in povedo, da ji je gospa Gnidovec zapustila tako in tako in da lahko gre v svoje tri sobe in spre me gospode v stanovanje, da jim bo kuhala, je nekega dne prišel gospod doktor Feliks in z njim lepa gospodična.

»Pepca, to je moja nevesta! Jutri bo poroka!« je dejal doktor, ko je stopil v stanovanje. Gospodična pa ni rekla ničesar, le premerila Pepco hladno od nog do glave.

»Križ božji, kako?...« je premišljevala Pepca in ni vedla, kaj bi.

»Stanovala bova tukaj,« je nadaljeval doktor, izvlekel iz čepa ključ, potrgal pečate s ključavnic in odprl prvo, drugo, tretjo sobo.

»Po plesnobi diši... Kakšen zrak!« je vzkliznila gospodična in hitela odpirat okna.

»Kakšne staroške mobilije! In kako stoji! Kjer je omara, bo kredenca. Postelja mora ven, na njeno mesto pride klavir. To bo sprejemnica!« je žvrgolela in hitela v drugo sobo.

»Tu bo najina spalnica! Še danes naroči delavcem, da znesejo vso šaro, ki je tu, v postrežje in prepelje naše novo pohištvo sem.«

In je hitela v tretjo sobo, kjer je gospa Gnidovec bila umrla.

»Tu diši po smrti, Feliks! Joj, je bila Tvoja teta čudna ženska. Same svete podobe po stenah! In kakšen predalnik! Bogve, kaj je notri?«

Gospodična je odprla prvi predal.

»Glej! Sami rožnenci, z debelimi in drobnimi jagodami, molitveniki, škapulirji, spomini na božjepoti. Nikoli mi nisi povedal, kakšna je bila ta Tvoja teta...« se je smejala.

Pepci se je zdel ta smeh kakor bogokletstvo.

»Rajna gospa je bila dobra ženska. Svetnica. Pretrpela je v bolezni toliko, da si je nebesa za služila...« je plaho menila Pepca.

»Jaz dobro poznam take ženske...« je od-

govorila gospodična in prišla doktorja pod pazduho.

»Sedaj povej služkinji, kako in kaj!«

Doktor Feliks si je začel natikati rokavice in govoriti Pepci s hladnimi, sekajočimi stavki: »Pepca, zdaj sem gospodar tukaj jaz! Vi ostanete seveda pri naju. Tako beraško kakor moja teta Vas seveda ne bova plačevala. Tristo na mesec...«

»Gospod Feliks, testament mora biti tako, da dobim jaz pohištvo in tri sobe...« je ugovarjala Pepca ponižno.

»Kaj je v testamentu, boste že videli... Pojdite h gospodu notarju Mraku in Vam ga pokaže... Če hočete ostati pri naju, ostanite! Če ne, lahko v štirinajstih dneh greste... Premislite si! Jutri zjutraj pripeljejo delavci novo pohištvo. Popoldne bo poroka, čez teden dni se vrneva in bova stanovala tu. Zbogom!«

Preden se je Pepca zavedla, sta doktor Feliks in njegova nevesta odšla po stopnicah. Sobe je bil doktor zaklenil.

»To ni mogoče, to ni mogoče...« je šumelo Pepci po glavi. Ne da bi vedela zakaj, se je začela oblačiti v pražnje in roke so se ji tresle, ko je iskala po kovčegu svojo obleko.

* * *

Pred notarjem Mrakom je stala Pepca.

»To ni mogoče, gospod notar. Testament ne piše prav. Gospa sama mi je večkrat povedala, kako je zapisala. Pohištvo in vse tri sobe, je rekla, mi zapusti, da bom preskrbljena po njeni smrti in da bom za njo molila. Petnajst let sem služila pri njej, tri leta ji stregla v bolezni...«

»Kar se tako reče tja v en dan, to ni testament, ljuba moja. Tukaj je zapisano...«

Notar Mrak je šel s prs om po vrsti in glasno razločno čital: »Svoji služabnici zapuščam dvesto kron. Tudi ji mora moj nečak doktor Feliks Gnidovec plačati za tri mesece plačo, to je petinštirideset kron...«

»Ne morem verjeti... Moja gospa je bila dobra, tako dobra, da je ne morem pozabiti in sem še danes jokala za njo, ko so prišli novi ljudje v njeno stanovanje...«

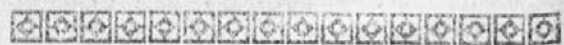
»Ko bi bili vedeli, kako in kaj, bi gotovo ne jokali...« je menil gospod notar in vialnil testament v spise.

Pepca je stopila na ulico, sklonjena in stara, kakor da so ji ta hip ukradli petnajst let življenja. Zdaj je razumela, zakaj ji ni njena umrla gospa nikoli pogledala v oči.

Urednik: Franjo Sušnik.

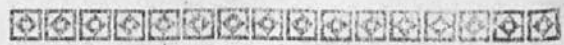
Izdajatelj: Konzorcij »NAŠE MOČI«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Sam sebi nosi dobiček,

kdor kupuje v lastni zadrugi. Kdor še ni član I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani, ki ima svoje prodajalne v vseh večjih krajih Slovenije, naj takoj pristopi! Kjer ni prodajalne, naj se člani za njo pobrigajo pri vodstvu v Ljubljani, Kongresni trg štev. 2. — Pristopnina 10 K, delež 100 K, jamstvo dvojno!

Ali imate že zavarovane svoje premitnine in posestva proti požaru? — Zavarujte sebe in svojo družino za življenje: Za slučaj smrti, smrti in doživetja otroške dole, pogrebne stroške itd. — V poštev pride edino le naša domača

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani, Dunajska cesta 17,
katera Vam nudi največje ugodnosti.